

GOSINZEANA

PROPRIETAR: Dr. SEBASTIAN BORNEMISA

REDACTOR: Dr. NICOLAE DAMIAN

Anul IV. — Nr. 45.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe $\frac{1}{2}$ an 6 cor.
România 30 lei. — America 3 dolari. — Germania 15 M.

Orăștie, 22 Noemvrie n. 1914.

MORȚII NOȘTRI

† Ioan Lăzăroi,

locotenent activ în reg. de inf. Nr. 5, cu stațiunea în Eperjes; e al doilea fiu a dlui Ioan Lăzăroi, comerciant în Orăștie, a cărui încă trei fii sunt sub arme. Locotenentul Ioan Lăzăroi a căzut pe câmpul de luptă din Galiția, în luptele grele cu Rușii, la 9 Septemvrie n. 1914.

† Cornel Belei,

sublocotenent activ în batalionul de vânători Nr. 23. — E fiul dlui Petru Belei, cassar la „Ardeleana” din Orăștie. — Sublocotenentul Cornel Belei a căzut pe câmpul de luptă cu Sârbii, la 19 Septemvrie n. 1914, în lupta crâncenă dela Pricinovic (Sârbia). A fost abia de 21 de ani. Chipul de aci ni-l arată în rang de cadet.

Constantinopolul.

În noua fază a războiului, privilegiile se îndreaptă iarăș asupra Turcilor și a vestitei lor capitale, Constantinopolul. Această cetate veche, prin situația sa deosebit de norocoasă, adevărată cheie, punct de atingere și de comunicație între Răsărit și Apus, a fost totdeauna un măr de ceartă între neamuri. Strâmtoarea de mare dela Constantinopol, Bosforul, împreună cu întregi Dardanelele, formează par'că o punte naturală între Europa și Azia, peste care se schimbă atâtea comori, încât nici o fantazie orientală nu le poate cuprinde. Nu e mirare deci, dacă se ciocnesc atâtea dorinți după stăpânirea aceluia oraș de vrajă. În timpurile mai noi îndeosebi Rușii nu pot dormi de gândul Tarigradului. Pentru vasta lor împărăție, Constantinopolul, cu mările și strâmtoările lui, ar fi ca o arteră bogată în trupul unui anemic. Însă o mulțime de alte interese li se pun de-a curmezișul și ei, până în vremea de-acum, au rămas numai tot cu dorul, ca flămândul după pâinea de pe polița prea înălțată.

Începuturile Constantinopolului se pierd în adâncul trecutului. Istoria pomenește anul 667 înainte de Hristos, când coloni din Megara s'au așezat pe malurile apusene ale Bosforului, întemeiând o colonie, la care s'au alăturat încurând alți Greci din Korinthos și Miletos. În războaiele cu Schiții, colonia *Byzantion* a căzut în mâinile lui Darius la 515 și abia pe la 478 a fost recucerită de Pansanos. Alexandru-cel-mare a stăpânit și el vestitul port de mare, după a cărui moarte apoi au fost iarăș lupte crâncene pentru stăpânirea Bizanțului. Acestor lupte le-a pus capăt stăpânirea romană, când la 199 după Hristos, împăratul Septimiu Sever l-a cucerit pentru imperiul său. Constantin-cel-mare a ridicat Bizanțul la rang de reședință, numindu-l totodată după numele său. La începutul dominațiunii lui i s'a zis *Roma nova*, abia cevaș mai târziu Constantinopol. După înălțarea

Din războiul ruso-turc: *Trupe turcești, pe câmpul de luptă din Caucaz.*

sa, foarte încurând a devenit o adevărată Romă și sub raportul moravurilor: își avea și Constantinopolul plebea sa flămândă și însetată după petreceri și sărbări ieftine, iar diferitele partide au adus pe capul cetății o mulțime de turburări și revoluții, cari nu odată au incendiat orașul. După un astfel de foc groaznic a rezidit *Justinian* Constantinopolul, de când durează și cea mai aleasă comoară a orașului până în ziua de astăzi, celebra biserică *Hagia Sofia*. Puternica cetate a avut apoi parte, în cursul vremurilor, de multe atacuri și asedii, din partea multor popoare, ca Avarii, Persii și Arabii. Expedițiile cruciate, în calea cărora cădea, i-au lăsat și ele durerose amintiri. În cruciata a patra, condusă de Venețieni, de două ori a fost cucerit în o primăvară (1204), iar, pe urmă, a fost jefuit după toată rânduiala. Mihail Paleologul a recucerit Constantinopolul iarăș pentru Greci, dar primejdia musulmană a început încurând să amenințe falnica cetate a Bizantinilor. În anul 1453

își făcu apariția, în fața porților, suldanul *Mohamed al II-lea*, care după un asediu vehement îl și cuceri. A fost foarte tragică această cădere a Constantinopolului. Împărat eră *Constantin al XI-lea*, încunjurat de un popor decăzut, netrebnic și venal. Curtea împărătească eră un viespar de ambițioși, vicleni și lași. Eră primăvara, prin luna Maiu. Tunurile turcești bubuiau îngrozitor și gloanțele făceau largi spărturi în ziduri. Populația tremură de spaimă cumplită. *Giustiniani*, vestitul genovez, se luptă eroic, apărând coroana stăpânului său, în care se trezise vechea vitejie grecească. Dar ce folos, căci soarta hotărise o grea pedeapsă pentru păcatele trecutului. Într'o zi s'au anunțat solii lui Mohamed. Tradiția spune, că atunci împăratul Constantin a lăsat să mai strălucească odată tronul Bizanțului, în toată splendoarea sa, pentru ultima dată. Sala tronului s'a umplut de principi îmbrăcați în porfiră și de curteni în zale de argint. Au fost poftite chiar și femeile, în toate podoabele lor de nestimate și

mărgăritare. Iar, la urmă, au fost conduși înlăuntru îngânfații soli ai Turcului. În cea dintâi clipă, strălucirea le-a copleșit vederile. Dar, pe urmă, s'au recules și au înaintat împăratului creștin, cu toată fudulia, pe care poate să o simtă un biruitor, solia stăpânului lor, ale cărui tunuri cutremurau chiar și sala tronului. Împăratul Constantin a fost însă, cu toată durerea ce-o simțea, conștiu și demn. Stă pe tronul său cu vechea maiestate și respingea cu vervă împunsăturile solilor turcești. Însfârșit, solii au fost scoși afară, ca înaltul sfat împărătesc să hotărască răspunsul de dus sultanului. Readuși să primească acest răspuns, ei au aflat pe împărat stând în picioare, în mijlocul principilor și dignitarilor împietriți la locurile lor. Eră răzimat în spadă, cu coroana pe cap, cu sceptrul în stânga. Și a rostit răspunsul:

„Noi, Constantin al XI-lea, împărat al Bizanțului, am ținut judecată asupra poporului Nostru și l-am osândit la moarte!... Prin fărădelegile și păcatele sale s'a învrednicit osândeii și hotărâm să-l trecem prin ascuțișul sabiei, iar *căldăul* voim să fie stăpânul vostru, solilor, Mahomed cu oștile lui! Am zis!”

În această clipă Împăratul eră o statuie de bronz, sala tronului un cimitir, iar solii încremeniseră... Adâncă tăcere de mormânt, fu întreruptă brusc de un bubuit de tun și de vuetul luptei, care se apropiă. Ienicerii spărseseră zidul și înaintau pe străzile orașului. Atunci principii îmbrăcați în porfiră au izbucnit în hohote, Constantin căzu în jilțul său, solii dispăruseră.

În aceeaș zi, se zice, Constantinopolul căzu. Împăratul muri moarte eroică, iar Mohamed înfipse semiluna pe creștetul Sfintei Sofia.

După cucerirea turcească orașul primi numele de *Istanbul*. Musulmanii s'au aranjat definitiv în marea țară, pe care o stăpânesc până în ziua de astăzi. Sub stăpânirea lor, Constantinopolul n'a avut o viață mai puțin vișoroasă. Incendiile, bolile, tulburările îl pustiesc adese-

Cazaci întrebuințați pentru transportarea infanteriei dintr'o pozițiune într'alta, atunci când e nevoie de o acțiune repede, prin surpriză. Fiecare cazac ia cu sine doi infanteriști.

ori. Creștinii, îndeosebi Grecii, au fost masacrați mai de multe ori. Iar în timpul când Mohamedanii au fost tari și mari în Europa, câte lacrimi n'au curs în groaznicele temnițe din *Edecule* și câte trupuri n'au primit undele lacome ale Bosforului...

De atunci însă vremile s'au schimbat și stăpânii lui au venit la alte gânduri, dictate de împrejurări și de timpuri.

Astăzi Constantinopolul se prezintă ca cel mai interesant oraș al Răsăritului, pe lângă prerogativa sa de capitală și de centru comercial. Câteva ciasuri pe podul dela *Galata* îți desfășură înaintea ochilor două continente: europeni în jobene și tocure de gumă, alături de beduinii Arabieși mongolii pustiușilor Aziei. Cele mai tipice fețe, în cele mai variate porturi. Cel mai romantic caleidoscop.

Orașul însuș, cu largile sale mar-

gini, are în total 700 de geamii și moșee, 230 mănăstiri musulmane, 172 biserici creștine, 40 de sinagoge, o mulțime de cazarme, școli, instituții. În port se învârt anual câte 15.000 vase, cu un tonagiu de peste 15 milioane. Creștinii stau mai ales în partea numită *Pera*, unde sunt și consulatele europene. Fanarul adăpostește pe Grecii; de aici numele lor de fanariști, mai ales în Principatele române. Constantinopolul e și astăzi reședința Patriarhatului ortodox, în fruntea căruia stă acum *German* al V-lea.

Cu *Țarigradul* am avut multe de lucru în trecut și noi Românii, de aceea revine atât de des în baladele și cântecele noastre de vitejie, *Gruia lui Novac* și alte figuri legendare au făcut, după cântecul poporului, să tremure adescori și *Țarigradul* de vitejia noastră, nu numai tot noi de el... Fapt e, că chiar dacă nu ne-am

Mourte de erou. Un general rănit de moarte în capul trupelor pe care le condusesese la asalt, și-a dat sufletul în casa în care a fost transportat în grabă. În vreme ce un dragon cu sabia scoasă veghează la căpătâiul eroului, tunul continuă să bubuie în apropiere, iar câte o schijă de obuz se abate spre fereastra spartă, pătrunzând în casă...

duș în Tarigrad să ne răfuim cu Sultani, totuș strămoșii noștri nu le-au rămas datori adeseori, pentru cele ce au avut de împărțit.

M. Lin.

Vor putea Germanii să treacă în Englitera?

În timpul din urmă poporul englez e cuprins de îngrijorări tot mai serioase din partea Germanilor. Flota engleză tremură de teama submarinelor germane, cari ies din când în când din adăposturile lor și pricinuesc pagube enorme în uriașele vapoare de războiu ale Englezilor. Ce va fi, dacă Germanii, biruitorii pe continent, vor avea gustul să treacă peste canal în Englitera? Gândul acesta se zice că chinuește mult pe Englezi și, fără îndoială, ar fi grea înfrângere pentru neamul englezesc, dacă Germanii vor ajunge să poată trece pe teritor englez.

În Berlin se discută modalitățile trecerii canalului *La Manche* (Mâneci) din partea trupelor germane. Sunt planuri încă, pe cari e chemat să le adeverească sau să le desmintă viitorul.

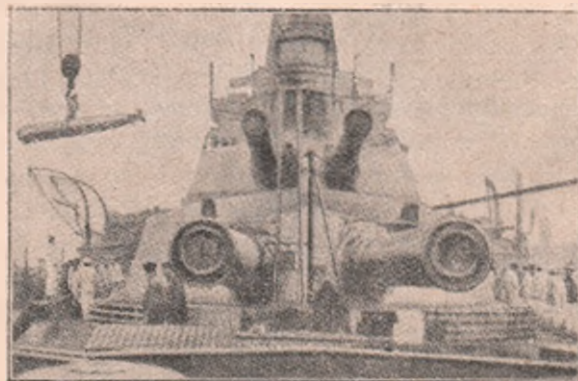
Se crede ca sigur, că transportarea de trupe peste canal, în Englitera, *nu e un lucru imposibil*, cum s'ar părea. Firește, această întreprindere ar costă jertfe enorme. Între punctele Calais și Dover, canalul nu are o lățime mai mare ca *treizeci și cinci* kilometri. În alte părți, nu trece peste *cincizeci*. Iar o lățime ca cea însemnată, vapoarele o trec în trei sferturi de oră, mult o oră și jumătate. Greutatea cea mare ar fi, că flotele engleze și franceze unite, fiind stăpâne peste canal și mare, ar spulberă vapoarele germane de transport.

Cu toată amenințarea ce ar veni din partea bastimentelor dușmane, Germanii ar putea totuș încerca

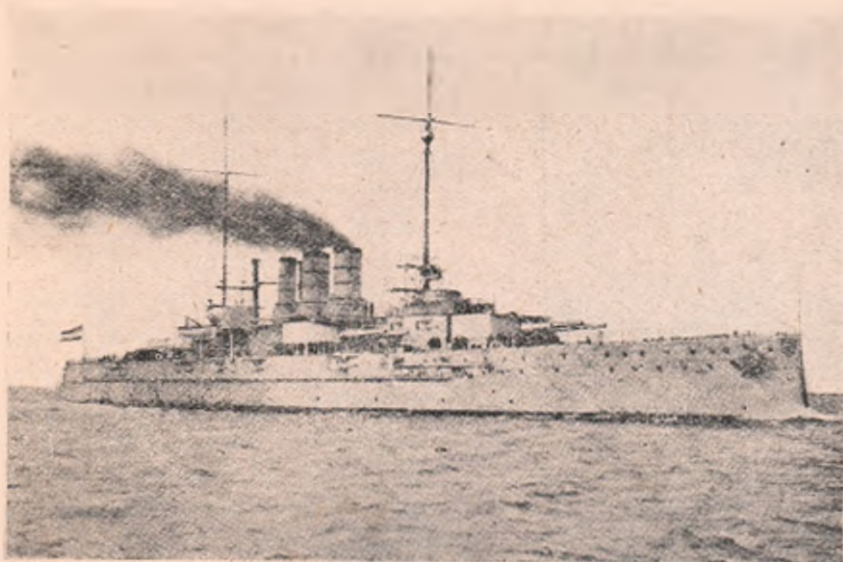
o trecere, cu eventual succes. Trupele s'ar imbarcă pe vapoare de comerț în porturile germane scutite, apoi ar ieși la larg însoțite, paralel de vapoare de războiu mai vechi și de torpiloare. Acestea, purcezând în coasta vapoarelor de transport, ar avea menirea să primească loviturile bastimentelor anglo-franceze, fiind gata chiar să se jertfească cu totul, pentru reușita întreprinderii. În vremea când acestea ar ține în foc vapoarele de atac ale dușmanului, trupele germane ar avea destul timp să debarce pe țărmurii Engliterii. Și, ori-cât de grozav ar fi atacul, totuș în câteva minute nu ar putea fi nimicite vapoarele de apărare, iar Germanii în curs de-o oră, ar fi la țință.

O altă modalitate ar fi, că o mare parte a flotei germane ar ieși la largul mării, trăgând după sine puterea inamicului, care se topește de nerăbdarea unei ciocniri, în acest moment vapoarele germane, încărcate cu trupe, ar plecă peste canalul nepăzit și ar debarcă fără mare greutate. Adevărat, că în acest caz flota germană încăerată cu forța mult mai mare a inamicului, ar suferi înfrângeri incalculabile.

Un alt fel de trecere ar asigura tunurile uriașe de 42 centimetri. Un tun de vapor nu bate mai departe ca 14—15 kilometri. Față cu această distanță, tunul de 42 bate cu succes la 18 kilometri. Azeșat pe mal, un astfel de tun ar ține marea liberă cu siguranță pe-o rază de peste 15 kilometri. În față, spre adânc, s'ar mai putea

Cum se văd gurile tunurilor pe o corabie de războiu, privită mai de-a-proape în față.

Corabia de războiu „Emden“, care a făcut mari bravuri în lupta cu vase engleze, dar pe urmă a fost și ea scufundată de o mare corabie de războiu engleză. Când a aflat că e urmărită de vase engleze, și-a pus un al 4-lea horn fals, ca să nu fie cunoscută dar tot au cunoscut-o și au potopit-o.

montă, două rânduri de tunuri, cari ar avea astfel în putere lățimea întregă a canalului, curățit de dușman. Vapoarele inimice, cari s'ar arată în zare, ar fi bătute de tunurile celea mari și ținute la depărtare neputincioasă. Trupele germane ar fi acoperite astfel în trecerea lor spre coastele Engliterei.

Modalități de a trece trupe germane pe pământ englez să găsească deci, cu jertfe enorme, firește. Dar Germanii nu s'ar uită la jertfe, când e vorba de răpunerea dușmanului lor de moarte, Englitera.

RÂNDURI MĂRUNTE

Mitraliezele germane. Francezii s'au îngrozit de potopul săvârșit de mașinile de pușcat germane, în rândurile lor. Ziarele franceze mărturisesc, că unul din elementele superiorității inamicului, este marea lui număr de secțiuni din această armă.

Germanii știu să profite de acest avantaj, pe care-l exploatează pe ambele lor fronturi, dar mai ales pe cel din Vest. Îndeosebi încercat de focul nimicitor al mitraliezelor,

a fost corpul tiraliorilor africani din armata franceză, cari orbește s'au aruncat spre pozițiunile unde, ascunse în pământ, se aflau așezate tunurile acestea. Când soldații francezi izbutesc să ia cu asalt pozițiunile inamice și totodată să puie mâna pe vre-o mitralieze germană, o sfarmă, o distrug, turbați, în mii de bucăți, drept pedeapsă, pentru că a nimicit vieța atâtor camarazi ai lor.

Cai... „verzi“. O știre de războiu foarte interesantă, dar totodată și șoadă, cetim în ziarul din Berlin.

Mare a fost mirarea Germanilor când în luptele dela începutul lui September, trupele germane au prins prin pădurile din Belgia o patrulă de călăreți englezi, cari călăreau pe cai *verzi*. Coloarea cailor era cea a hainelor călăreților, un verde deschis, pe care nu-l puteai deosebi de verdeța câmpului, sau de frunzele tufigurilor.

Englezii naibii nici una nici alta, își văpsiseră caii cercetașilor în culoarea aceasta, ca dușmanul să nu-i poată vedea dela cea mai mică depărtare. Dar Nemții nu s'au speriat de acești cai verzi, ci prinzându-i cu pe stăpânii lor cu tot, — i-au dus la Berlin, de arătare.

Un soldat a cercat să spele farba

de pe ei, dar n'a reușit. Apa și săpunul n'au folosit nimic, caii tot verzi au rămas; abia un soiu de apă chemică, amestecată cu terpenină, a fost în stare să-i facă iarăș negri, roșii sau suri, după cum sunt toți caii. Dar nu numai patrurile, ci chiar și trupe întregi de călăreți englezi, pleacă pe câmpul de luptă cu caii văpsiți. De aceea sunt caii Englezilor toți unii ca alții și nu vezi la ei cal sur, ori bălțat. Pe aceștia îi văpsesc, făcându-i asemenea celorlalți: roșii, negri, sau în culoarea pământului.

Sunt de tot hazul caii colorați, nu se poate tăgădui însă serviciul bun ce-l fac pe câmpul de luptă, prin aceea că-ți înșală ochii și nu-i poți distinge. Acum toamna, de pildă, Englezii își văpsesc caii în o culoare sură-roșietică, ca cea a blânilor de vulpe.

Șanțuri cu tăblițe. Bieții soldați de pe câmpul de războiu în ploaia de gloanțe mai au voie și de glume. O foaie din Viena publică scrisoarea unui ofițer, trimisă de pe câmpul de luptă din Sârbia, în care se spune între altele, că trupele noastre săpându-și locuințe în pământ în legătură cu șanțurile din care pușcă asupra dușmanului, aici în pământ își petrec zilele, iar soldații au pus *tăblițe cu inscripții* diferite pe șanțurile cari se ramifică în întoate părțile. Una din străzile subpământ-

Gloanțele de tun ale unei corăbii de războiu engleze, groase de 35 cm. Înălțimea unui glonț, e aproape cât a unui om.

Pescuirea minelor submarine e de câțva timp una din deosebitele preocupări ale amiralității engleze. Aceasta, pentru că mici bastimente germane, au cutezat a merge în Marea Nordului, până în apropiere de coastele britanice, spre a așeza mine. Vom aminti raidul vaporului „Königin Luise” care a înaintat până la gura Tamisei și a aruncat acolo o mină de care isbiindu-se un vas englez, s'a scufundat. Pescuirea minelor se face de grupuri de două vaporase fixate prin câte un cablu de vreo 200 metri lungime. Înaintând încet, ele trag după dânsese un alt cablu de sârmă care apucă lanțul de ancorare a minei și o scoate astfel la suprafață.

tene se numește „Strada Viena“, alta „Piața Praga“. Deasupra „palatului“, unde stau doi ofițeri, este o tablă cu inscripia: „La comitații veseli...“

Pe cum se vede, umorul soldaților nu pierc, nici sub pământ.

*

Isprava granatelor germane, la Reims. Ziarului „Times“ i se raportează din Reims, că granatele căzute în oraș pe vremea bombardării orașului de către trupele germane, au omorât șase sute de cetățeni și au rănit un număr și mai mare din locuitori. Gloanțele de tun au stricat mai mult sau mai puțin 300 de clădiri. Din 110.000 locuitori se mai

află în oraș numai 40.000. Familii singuratice au locuit zile întregi în pivnițe și n'aveau altă mâncare decât, franzele. Mulți s'au îmbolnăvit.

Pivnițele de vinuri au fost transformate, pe vremea bombardării orașului, în veritabile locuințe.

*

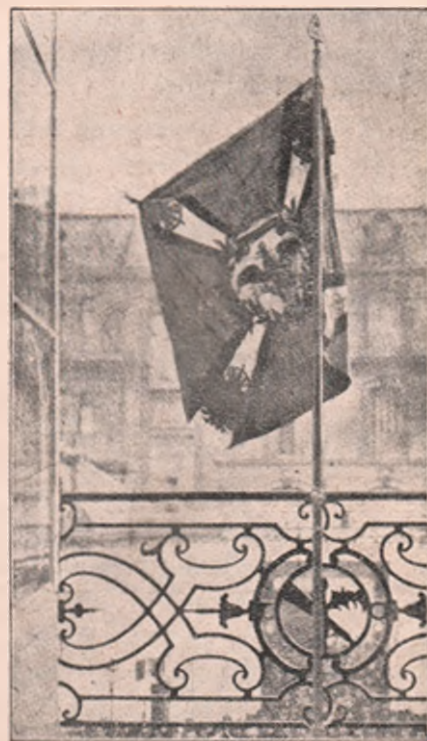
Scrisoarea și șuvița de păr. Un sanitar german venit de pe câmpul de războiu povestește următorul episod mișcător:

...„Un rănit mă chiamă lângă el. Nenorocitul, atins de un glonț în piept, e în agonie. Cu greu mișcă mâna dreaptă cu care caută prin buzunarul dela piept al mantalei

muiată în sânge. Scoate o scrisoare pe care mi-o întinde îngânând cu ochii plini de lacrimi. „Nu așa că nu mai am mult?... Ține scrisoarea aceasta. E pentru Ea... Vezi dacă o fi să mori și tu, dă-o unui alt camarad cu însărcinarea de a o trimite la destinație...“

Soldatul ce trăgea pe moarte, mai putu face o singură mișcare, înainte de a-și da sufletul: din acelaș buzunar, dela pept, scoase o șuviță de păr, pe care o strânse între degetele-i roșii de sânge, și o duse la gură: eră o amintire dela logodnica lui.

Rugăm pe toți abonații noștri, a căror abonament a expirat, să binevoiască a se îngriji de reînnoirea abonamentului, ca expedarea revistei la adresa dânsilor să nu înceteze. Asemenea sunt rugați și restanțierii, ca să-și achite restanțele jură amânare, căci altfel li se sistează trimiterea pe mai departe a revistei și se iau măsuri împreunate cu spese pentru încassarea pretenziunilor noastre!

Drapelul regimentului 132 de infanterie germană, cucerit de un batalion de vânători francezi la Saint-Blaise, expus la una din ferestrele palatului ministerului de războiu din Paris.

S C N E T

*Venit-a toamna. Glasul ei de ghiată
Să sjarâme podoaba din natură.
Furtuna-aleargă clocotind de ură
Prin parcul trist și fără de verdeață.*

*Privind la luna îmbrobodită n ceață
Atâtea gânduri mintea mea o fură:
Îți simt alături dulcea ta făptură,
Sărutul scump arzându-mă pe față.*

*Uitând vârtejul care aleargă afară,
Atunci când gându n fața mea te scoate,
Clădesc un vis frumos de primăvară.*

*Intr'un târziu, s'ascunde n nouri luna,
Un croncânit de corbi în zări străbate,
Se stinge visul, crește n jur furtuna.*

I. CONST. PERIEȚI

DIN DRAGOSTE

OTTILIA GHIBU

S'au cunoscut într'o sară de iarnă. Ea își luă rămas bun dela o prietină, și în clipa aceea intră el. Prietina îl prezintă, își strânseseră mâinile, se priviră o secundă drept în ochi, și se despărțiră.

Nimic, aproape nici o vorbă nu și-au schimbat, afară de „sunt fericit de cunoștința dv.“

— „Nu mai puțin“.

Și totuși se părû, că s'ar fi cunoscut de ani. Elvira simțîa privirile lui, învăluindu-i în clipita aceea, ființa întregă. Ceva nelămurit simțîa, un fel de pre-simțire, că omul acela, ce-i făcuse cunoștința într'o ușe întredeschisă, nu-i va fi străin pe viitor. Cu puterea ciudată, proprie ființelor nervoase, Elvira credea, că Aurel Răsură va însemna ceva în vieța ei.

Pe de altă parte, tânărul doctor rămăsese o minută surprins de frumusețea fetei. În timp ce-i strângea mâna, — numai atât cât permitea buna cuviință, — ochii lui întâlneau privirile întunecate, adânci, umede ale ochilor ei și se cutremură, atingându-i mânuța. Parcă un fluid se strecură în sufletele amândurora... și pe urmă, fata plecă repede, lăsând în urmă-i parfumul vag, subtil, al ființei ei delicate. De atunci s'au întâlnit de mai multe ori. În saloane, la serate, pe stradă. El corect, o salută curtenitor, ca pe oricare altă cunoscută din „lumea înaltă“, din care făceau parte amândoi. Și ea îi răspunde cu o umbră zâmbitoare pe buzele fine, puțin roșite, — fiindcă restul feții rămâne grav, puțin visător.

Aurel Răsură auzi că e fiica mai mică a bancherului Liviu Mariniau.

Elvira știa, că Aurel Răsură fusese însurat, că după trei ani de căsătorie nefericită, — se despărți de nevastă, — o fată frumoasă, nespus de blândă și bună. Elvira o cunoștea. O văzuse odată, la o prietină. Fosta dnă Răsură ședea alături, într'o casă modestă, dar îmbrăcată în verdeața fragedă a unei grădini. O văzuse la geamul deschis. Ținea un copilaș în brațe, — micul Aurel Răsură.

Ochii Luciei Răsură, rămaseră inecați în beția culorilor soarelui apus. Doi ochi mari-mari, de un albastru aproape violet, în care ceteai un fel de încremenire dureroasă, nelămurire nețărnută. Și par'că privirea aceea rătăcită, cerea ceva, cerea mereu, fără nădejde, pe tatăl copilului ei.

Prietina Elvirei îi spuse, că Lucia își iubea și acum bărbatul, că-l iubise mereu, că dragostea asta zadarnică, o ofileă fără vreme. Când își întoarse ochii spre balconul dnei Răsură, Lucia sărută copilul, chemându-l încet, pe nume:

„Rilly, Rilly drag!“

Cele două prietene își simțiră ochii umezi, în fața tabloului acesta simplu și duos. Și în sufletul Elvirei se născu un simțământ de iubire compătimitoare, pentru ființa aceea frumoasă, părăsită, iar contra lui, — pe care atunci nu-l cunoștea încă, — o ură aproape.

* * *

Acum îl cunoștea. În fața frumuseții lui virile, ura fetei se mări. Când îl vedeă glumind, imaginea Luciei, care-l iubea încă, se ridică chinuitoare înaintea Elvirei. Iar el simțîa, instinctiv, că ceva nelămurit îl depărtă de Elvira, și se străduia să afle ce. Vedeă bine, că evită să danseze mai mult, decât odată, la baluri cu el, — el, care ar fi dus-o sara întregă în brațe, în vârtejul jocului, — și observă cu ciudă, preferința ce-o arată fostului său cumnat, tânărul Victor Straviu, băiat blând, și sfios. Elvira părea, că încurajează curtea lui timidă. De fapt, ea știa că Victor o iubea mult — așa cum știe să iubească numai un suflet de artist. Victor eră pictor, — care niciodată nu-și mărturisește în deajuns sufletul. Și totuși ea nu simțîa nimic pentru tânărul artist. Știa că i-ar fi sfărâmat sufletul, arătându-se prea rece, și-l primea cu un zâmbet blând îngăduitor, — cum se surăde unui copil bolnav, pe care nu vrei să-l superi.

Doctorul vedeă toate astea, dar nu pricepea de ce Elvira lucră așa. Ar fi vrut să sfarme, dacă i-ar fi fost cu puțință, stavila, ce se ridică între el și Elvira Mariniau, care-l stăpâniă, îl atrăgea... și-l privea mereu întrebătoare.

Răsură nu știa, că Elvira cunoștea pe Lucia! Și totuși de-ar fi putut ceti în sufletul tinerei fete... Mândria ei se luptă din răspuțeri să birue... dragostea, ce incolțise arzătoare, în sufletul ei.

Într'o zi, spre sară, se răspândi ca fulgerul veste în oraș, că doctorul Aurel Răsură căzuse victima unui zbor cu aeroplanul.

Un prietin, — ofițer pilot, — invitase pe Răsură să facă un zbor împreună. Acesta vesel, încântat că a doua zi, Elvira va ceti în ziare despre curajul lui, primi. Dar în plin zbor, motorul se strică. Pasărea uriașă se prăvăli cu iuțea ciocârliei — orbite de soare — la pământ, apucând pe cei doi aviatori sub ea. — Așa se credea cel puțin. — Asta se deducea de acolo că zborul socotit numai pentru câteva minute, se prelungea de trei ore, fără să se vadă undeva în zare aeroplanul, fără să se știe ceva de soarta nefericiților aviatori, pe cari toți îi credeau morți.

Elvira auzi și ea. Dela primele vorbe rămase țintuită pe loc de groază, sorbea vorbele, neînțelegându-le bine sensul, decât că Aurel Răsură căzuse, că poate acum era rece, fără suflare. Îi vede înaintea ei, frumos, plin de viață, și pe urmă o vedenie grozavă îi zgudu corpul. Desfigurat, plin de sânge, apărea ca un spectru, implorând ajutor. Când ceilalți se întoarseră spre ea, întrebându-o ceva, în penumbra inserării, copila, răzemată de fotoliu, era leșinată.

O sincopă nervoasă, gândiră toți. Dșoara Papiu spuse batjocurilor: „S'a strâns prea tare în corset“. Biata mamă speriată, o duse aproape moartă acasă.

O, ce credeau prietenele acum despre ea? Sigur că-și închipuiau, că iubea pe Aurel Răsură! Gândul acesta o revoltă, o făcea să mototolească nervoasă, dantela fină dela perini. Și totuș cele două cuvinte alăturate, „iubire și Aurel“, o făceau să se înfioare. Nu voiă s'o predomine el, cu surâsu-i sceptic. Ar fi vrut să-și zmulgă iubirea aceea ce o socotea criminală, pentru Lucia. Plângea, tremurând de furie contra ei însăș. Și când îl revăzu, — căci printr'o adevărată minune scăpase, — când privirile se întâlneau, simțiră amândoi acelaș fior, aceeaș senzație.

O invită la un vals. Răsură o ținea strâns, ducându-o mai departe de lume, de zgomot. Fata nu mai avea putere. I se desfăcu aproape violent din brațe, căzând zdrobită pe o canapea. Erau singuri. Doctorul neștiind, ce să facă, o privea, îi luă o mână, cercând s'o ducă la gură. Elvira nu se mișcă. Dar când tânărul căută buzele ce se depărtau, se zmulgeau, ura contra omului ce-și părăsise soția, se deșteptă. Se ridică în picioare, întrebându-l rar, sacadat :

— Și Lucia?..

— Lucia? Lucia nu mai există pentru mine.

Ea cercă să lupte încă.

„Dar nu te iubesc — fugi — te urăsc — iubesc pe Victor !

„Nu-i adevărat — murmură celalalt — nu iubești pe Victor, pasiunea ta o chemă pe a mea, m'ai

iubit de atunci, când ne-am văzut. M'ai iubit de atunci auzi, Elvira mea.

— Rilly, Rilly, șopti fata, repetând ca un ecou vocea îndurerată a Luciei.

— De ce-mi pomenești de trecutul mort, lasă-l să doarmă, te vreau numai pe tine.

— Ca pe urmă să mă lași, îngână Elvira.

Aurel îi opri cuvintele cu sărutări.

...Târziu, după clipe de liniște tihnită, ascunzându-și cu grijă, ori-ce tresărire de amintire din partea Luciei și lui Victor, își dădeau seamă, că vieața izbucnește triumfătoare numai din sufletele tari și curagioase.

LUCIA

*Sub cer de fum
Se zbat în drum
Copacii goi
Iar dedesupt:
Covor de foi
Din ramuri rupt
De vânt și ploi.*

*Și n vânt e-un cor
Venit din zări
El cântă 'n zbor
Cu 'nduioșări
De și hemol,
De sol minor:
Un cânt simbol
Un imn-delir
Într'un decor
De cimitir.*

*De zile n șir,
Prin aer brun,
Trec lacrimi reci;
E-un plâns nebun,
O jale grea
Și parcă-ar vrea
Să plouă n veci.*

*Pe drum când treci,
De timpuriu.
Nu poți să vezi
Un suflet viu:
E-atât pustiu
Că te 'nfiori
Și te 'ntristezi
Și-ai vrea să mori.*

E. MAUR

NOAPTEA MICULUI SOLDAT

după M. COMOLET SUE

— Mamă!... eu sunt!... Jacques al tău!...

Noaptea e întunecoasă și înghețată. Ușa se întredeschide încet, cu prudență; în aceste momente de războiu nu ești nici odată sigur de a nu fi turburat de vreo patrule de dușmani...

La lumina lămpii ridicată deasupra capului, femeia, tânără încă, își recunoscă fiul; ușa se deschide întreagă: el intră... e în brațele ei.

— Mamă, te revăd, în sfârșit!.. Da, e micul tău Jacques! Ne-am bătut de o lună de zile! Și n'am nimic, nici măcar o zgârietură!

Ea privește cu bucurie pe soldățelul ei de optsprezece ani, cu tunica-i ruptă, cu cismele pline de noroi, cu chipul palid dar strălucitor, de-o aparență atât de miserabilă dar totuși atât de frumos.

— Vino, îi zise ea, numai.

Ea îl duce până la masa unde, adineaori, singură, tristă, cu lacrimile în ochi, ea își bea ceasca de lapte, modesta-i cină.

În fața lui ea depune salamul învelit în hârtie de argint, jambon afumat, cutia cu galete, care așteptă vreo serbare oarecare, spre a eși din obscuritatea bufetului, sparge ouăle și le bate spre a prepara o omletă...

— Ah! mamă, cât e de bine să stai la masă astfel! E atât de mult de când nu m'am pus la masă, zise el cu gura plină.

Ea deschide, surâzând, un borcan cu dulceată și șterge de pe o sticlă de vin un praf vechi.

— Nu te grăbi, copilul meu, nu te grăbi că o să ți-se aplece la stomac.

Acum, cu mâinile libere, sprijinite de masă, ea se închină spre a-l vedea mai bine.

— Ți-e foame?.. Așa e?.. Ce poftă!.. Erai departe?.. Nu ți-e frig?.. V'ați bătut eri?.. Aproape de aici... Oh! oribilul războiu!

Și mâinile-i se crispează, strângându-se mai tare. El răspunde dând încetișor din cap, căci ea nu-i dă timpul să vorbească. Întrebările ei sunt repezi, unele după altele:

— Și astăzi?.. S'a isprăvit?.. Ți-au dat drumul? Mi te reîntorci?

Iacob nu răspunde. Ea continuă nervoasă.

— Haide explică-te. Pentru că ești aici în astăseară, vei dormi în camera ta, vei rămâne?

— Da scumpă mamă, mă voi cu culcă îndată ce voi termina de mâncat.

— Ah!.. suspină ea lung și ea ușurată.

— Și voi dormi pe amândouă urechile, așa încât îți voi cere ca să mă trezești.

— Da, da, zise ea veselă, însă cât mai târziu.

— Nu, mamă... foarte curând, din contră, la două dimineața.

— La două? și ce vrei să faci în plină noapte?

— Să plec. Sunt așteptat; ne batem în zori de zi.

— Oh! copilul meu! copilul meu!

— Înțelegi bine, mamă, și el articulă cu greutate, trebuie să ajung la companie înainte de orele patru, voi avea tocmai timpul necesar.

— Nu, răspunse ea revoltată, nu, nu e posibil!

— Mamă, trebuie! Nu ai vrea ca fiul tău să dezerteze în momentul luptei?

— Atunci... de ce ai venit?

— Mai întâi pentru a te mai îmbrățișa odată. Nu se știe ce se poate întâmpla. Sărutarea ta îmi va fi de bine. Pe urmă pentru a mă odihni, a prinde forțe noi, spre a apăra mai bine scumpa noastră Patrie.

— Micul meu viteaz!..

— Atunci pot să contez pe tine? Pot să dorm liniștit? Mă vei trezi, mamă? Îmi promiți?..

El îi luă amândouă mâinile și-și îndreptă privirea sa tânără și vioae în ochii posomorâți, îngrijați a nenorocitei femei. Ea murmură cu slăbiciune:

— Îți promit.

El o îmbrățișă din toată inima și se urcă în camera sa.

Ea îl auzi mergând prin odaie și îi urmărea, în gândul ei toate mișcările prin zgomotul ușor ce ajungea până la ea prin tavan. Teapănă, în nemișcare, ea ascultă.

— I-a căzut centuronul. Trage un scaun lângă pat... deschide micul dulap unde își ține cărțile... închide ușa...

Apoi fu în toată casa o liniște completă. Nu se mai auzia nimic... Nici o suflare... Și tot în același loc mama murmură:

— Doarme... Dumnezeu să-l bine cuvinteze.

Curând lampa începe să fumeze, fitilul e plin de scrum. Ar trebui ridicat; dar gândurile mamei sunt acolo sus, lângă patul fiului său.

Ultimul său somn, lângă mine poate? Măne se bate... Ce i se va întâmpla mânc?

Lampa nu mai face de cât o lumină slabă. Mama cade în genunchi, o grijă o chinuște: o ispită o stăpânește.

— Dacă a-și adormi, dacă nu m'aș trezi eu, el nu s'ar bate și l'ași păstră totdeauna. Oare un soldat mai mult va scăpa țara?.. Ea are cu miile. Eu n'am decât un fiu... Dacă a putut reveni, e că Providența l'a condus, l'a adus înapoi, l'a inspirat spre a-l scăpa. Dar putea-voiu să adorm? Putea-voiu, chiar în somnul meu să uit că e aici?

Lampa s'a stins, scoțând un fum negru. Mama închide ochii; grija îi întunecă surietul.

— Să-l las să plece, să-l trezesc, o să-l trimet la moarte! Nul Dumnezeu n'a putut niciodată ordona acest lucru monstruos; el a creat mamele spre a da viață, nu moarte.

Și cuvântul de moarte îi chinuște creierul.

— Dar Iacob ce va spune dacă nu-mi voiu ținea promisiunea? El va roși de mama lui...

Miezul nopții sună la micul orologiu; ea tresare și, pe dibuite, în întuneric, se duce în dreptul pendulei.

— Dacă a-și opri-o?

Ea nu îndrăznește încă. Și, timp de două ore, fiecare tic-tac care o apropie de minuta supremă îi scoate din inimă puțină viață.

Cele două lovituri sună trist pentru sufletul ei îndurerat. Ea sare în picioare și aprinde lampa.

Nu, nu voiu fi lașă, se hotări ea.

Și se îndreaptă spre camera lui Iacob. Aproape de pat, ea se apleacă și sărută fruntea atât de liniștită, atât de senină. Tânărul dechide ochii și, aruncându-și brațele împrejurul gâtului mamei lui, el strigă voios:

— Simțeam eu în visul meu că vegheai asupra mea!

Pentru a scăpa de această bucurie care-i face rău, ea se întoarce și tremurând, se duce să se ocupe de preparativele de plecare.

Apoi Iacob se coboară echipat cu totul, odihnit și bine dispus. El mănâncă în tăcere; ea îl servește fără a-și lua ochii de pe el, ca și cum ar vrea să-i reție chipul pe prunele ochilor ei împăenjeniți de lacrimi.

Ora trei... Repede se scoală, își ia chipiul, și, într'o strânsoare, reține lung și duios pe mama sa, căreia nici un mușchi nu-i tresare.

Ea se desface, și, cu ochii ficși, ochii în cari s'au concentrat toate energiile ei, cu un gest automat, ea deschide ușa:

— Du-te, fiul meu, du-te... Însă nu mă mai pune în ispită, nu mai vini să dormi la mama ta în ajunul unei bătăi!

El dispare în noaptea întunecoasă. Ea, în dosul ușei închise, cade zdrobită de luptă...

Războiul isprăvit, Iacob revine viu, în adevăr viu, deși foarte grav rănit.

Mamă-sa îl primește cu bucurie, o bucurie enormă, una din acele bucurii profunde, intime, cari strălucesc și cari nu se pot descrie, bucurie făcută din fericirea prezentă și din amintirea grijilor trecute.

— Regreți acum că m'ai trezit? întrebă micul soldat, care presimțise tot ce ea suferi.

— Nu regret niciodată de-ați fi făcut datoria; sunt indoit fericită.

Și eu sunt mândru de-a fi fiul tău!

Gaston Toussaint.

Cum te-am pierdut.

*Cum te-am pierdut icoana mea frumoasă!
Și sufletu-mi cui să se mai închine?
În jurul meu stau palide ruine
Din risipita sufletului casă.*

*Speranța visurilor de mai bine
Plutește în spre tine, ne nțeleasă:
Și greu de tot pe gândul meu apasă
Povara amintirilor senine.*

*Asupra mea privirea ta o lasă
Și vezi cât mi-e de greu fără de tine;
Ce frământare-adâncă, dureroasă!*

*Perzându-te eu m'am pierdut pe mine...
A sfintelor mele visări crăiasă,
Cine te strânge azi la pieptu-i? Cine?*

VASILESCU-PORTOS

FLORICA

I. C. VISSARION

Ședea pe tulpina unui arin căzut și putrezit de bătrânețe, cu o năframă pe genunchi, semănând unei zâne din basme, împetrită de vre-un farmec, într'o nemiscare de statuie. În rochia ei albă de mătase, cu picioarele goale în papucii cu pernițe, cu părul mare și galben lăsat pe spate, cu privirea rătăcită spre stropii de cer albastru, ce se vedeau printre frunzișul crăcilor pădurii, părea o statuie de argint, ceva înfiorător și misterios. Soarele ridicat la amiaza zilei, trimitea, prin rariștea frunzișului, sulii lungi de raze albe-gălbui, prin coprinsul cărora, țântărași și musculițe, străbăteau când de-o parte, când de alta, apărând în fășia de lumină tremurătoare și dispărând în umbra de lângă ea. Florica urmărea fășiele de raze, de unde intrau printre frunze, și unde cădeau multe pe suprafața ușor tremurătoare a apei Neajlovului. Ea vedea cum aerul umed jucă în coprinsul razelor, cum o pulbere de mici musculițe năvăleau să se încălzească și cum suprafața apei izbită de raze, se făcea strălucitoare, arunca și ea fășii de raze piezișe de jos în sus, ce se perdeau printre atâtea trunchiuri de arbori; cum suprafața apei, rămasă în umbră, părea neagră, de abanos lustruit, de o strălucire neagră și tremurătoare, ca și clătinarea frunzelor izbite de vânt.

Florica privea și se gândea. În umbra umedă a pădurii de anini, în singurătatea aceea neturbată de nici un zgomot, ea gândea, gândea la un făt-frumos,

cu ochi negri ca noaptea, cu mustăți mici, îmbrăcat în haine scumpe și sositor pe un cal negru, turbat de putere și de tinerețe.

În închipuirea ei aprinsă de fetița visătoare, vedea ca avea toate trăsăturile feții viteazului sositor și în așteptarea lui, ea îi născocea cântece frumoase ca și zorile dimineții, își îngrijea părul gălbeor și ondulat și se uită în oglinda apei, căutând să se facă din ce în ce mai frumoasă și mai cu minte. În apa limpede a Neajlovului, ce curgea p'acolea pe un fund de petriș negru, ori de pământ și mai negru, ea își regulă cutele rotunde ale tulpanului de pe umăr, cutele albei rochii, ce cădeau grele în jos peste șoldurile rotunde și peste albeața picioarelor ei goale. Netezindu-și vițele de păr ce-i gădilau obrajii, ea gândește înainte la viitorul ei soț, căruia i se părea că-i vede ochii negri, fruntea mare și albă, privirea îndrăzneată și neînfricoșată de nimic, iar ea la brațul lui puternic să pășească mândră, ca o regină din basme, mulțumită și incredințată de o vieață fericită.

Un scârțâit pe petrișul potecii din fân, o aduse din gânduri și ea se uită și văzu venind din susul coastei, un călăreț în pasul calului, scoborând în valea apei. Călărețul era un tânăr, venea încet, privind poiana pe care crescuse fânul înalt și plin de o puzderie de fel și fel de flori și de colori vii. Călărețul visă și el, cu sufletul pierdut în bâzâitul atâtor albiși, atâtor fluturi ce plutiau pe de-asupra fânului înflorit și plin de lumina soarelui. El venea pe poiană, spre locul din marginea arinilor, unde stă și Florica, pe buturuga de arin. O văzu, o cunoscu și începă să zâmbească. Ochii lui nu erau negri, el n'avea sabie la cingătoare, dar avea privirea senină și focoasă, ca și a soarelui și zâmbia plin de dulceață și de bunătate. Florica îl cunoscu și ea și se ridică de pe buturugă și alergă înainte-i.

— Vere!...

— Verișoară!...

— De unde vii?

— Dela bunicu...

El oprî calul, întinse mâinile și ea veni cu amândouă mâinile între mâinile lui. Și se strânsă și se privi mult. Ea se roși și schimbă privirea în jos.

— Păzesc și eu fânul. Sunt căpșuni prin el și copiii vin de-l încurcă și nu se mai poate cosi...

— Te cred, te cred... Ești zâna fânului înflorit, a Neajlovului limpede și a pădurii de arini...

Ea răsă, îl privi iar și-i strigă, cu mâna de coama calului:

— Mai sări jos...

Tânărul sări jos de pe cal, îi scoase frâul din gură, îl anină de șea și-l lăsă slobod, să pască prin fân.

— Uite vezi, o să-ți încurc fânul...

— Nu e nimic, răspunse ea.

— Ce mai faci?

— Eu bine, dar... dumneata?

— Și eu bine.

Amândoi priviră în alte părți. Se simțiră cuprinși de o sfială și o rușine neînțeleasă. Porniră alături. În urma lor fânul rămânea două cărări. Rochia ei albă plutea pe de-asupra florilor, păru-i galben strălucă de soare, fluturii de pe flori zburau din naintea lor și îi ocoleau curioși, până se așezau pe alte flori din nainte-le sau din urmă-le.

Ea îl privi iar și-l văzu dus pe gânduri. Îl apucă de mână, el tresări și ea îi spuse:

— La cine te gândești?

El o privi, zimbî, o strânse de mână și-i răspunse:

— Nu știu!

Tăcură iar rușinați. Calul sforăia pe nas de musculițele ce-i intrau pe nări și păștea cu botul vârat în fân.

Ea îl duse la buturuga pe care șezuse.

— Uite aici.

Șezură jos. Ea își dădu pe după urechi șuvițele de păr ce-i veniseră pe obraji și el îi văzu obrajii ei plini, bucălați și cu câteva alunițe negre, ce-i punctă fața și gâtul și o făcea și mai frumoasă și mai fermecătoare. El îi văzu ochii ei de culoarea strugurilor rumeniți de soare, cum se fixau asupra lui, par'că într-o întrebare lungă și dragostoasă. Atunci el o privi mai în ochi, ea se roși iar, închise ochii, par'că vrând să-i înghiță privirea, și plecă capul în jos. El se rușina că i-a înțeles privirea, duse mâna la frunte și își strânse tâmplele. Prin toată carnea simți o răcoreală, ce-l înțepă ca mii de vârfuri de ace, se scutură, se înveli la pept și închise și el ochii și se strânse tare.

Stătura așa câteva momente. Ea deschise ochii și se uită acum la el. Par'că înțelese că el suferă, nu știă de ce, i se făcu milă și-i puse mâna pe umăr și-l mișcă. El deschise ochii, îi văzu gâtul și umerii rotunzi, brațele albe și grăsulii eșite de sub mânecile scurte... Îi văzu rochia desfăcută la sân, gurguiele ce țineu piepșii rochiei în sus, mișcările ritmice ale răsufliărilor și își simți trupul și mai înfiorat, mușchii îi trosniră, răsufliarea îi veni ferbinte, și el întinse mâinile, cu ochii iar închiși, vrând s'o cuprindă, s'o strângă și s'o omoare în brațele lui!...

Ea îi văzu tremurul ce-l cuprinsese, îi auzi bătăile zgomotoase ale inimii și cu gura căscată, cu capul uitat spre spate, cu privirea aiurită, zise:

— Vere!...

El se oprî și ea așteptă zadarnic să se simtă cuprinsă și înăbușită în brațe. În capul lui i se pără că este un fier, incins până la alb, ce e bătut cu ciocanul și acum lăpădă mii de scânteii, ce-i ardeau inima, țeasta și tot trupul!

„Rudel!...” — zise în mintea lui. — „Nenorocire!... rudel!...” Îi venise o poftă nebună să se precipite asupra ei, să-i sărute ochii căprui, șuvițele galbene de păr, alunițele negre de pe obraji, gâtul rotund, brațele grăsulii și cutele, ce cădeau grele în jos, ale rochiei ei.

„Dacă... dacă... dacă oi săruta-o și m'o spune la tușa?... Tușă!.. Ce grozăvie!.. Rude!..”

Strânse pumnii, îi ridică în sus și se sculă de lângă ea.

— Ce faci?

— Nimic!

Și cu trupul zguduit de fiori, de nebulia dragostei, se opri iar în picioare în fața ei...

— Verișoară!.. și pleacă încet.

— Vere!.. el se opri iar.

— Mă duc acasă, plecă!.. și plecă iar încet.

— Așa de grab?!

O privi, își izbi mâna peste frunte, se lovi cu degetul cel mic peste lumina ochiului și usturimea îl mai întări o leacă.

„Tușă!.. Ce-ar zice tușă?!“

Ea începu să meargă în urma lui.

„Ce-ar fi dacă a-și sărută-o numai odată?.. Numai odată, numai odată numai?“

— Pe la noi te mai abați?

— Nu știu! îi răspunse el.

Ajunse la cal, îl prinsese, îi puse frâul în cap și porniră iar amândoi alături, cu calul în urma lor, ținut de frâu.

— Când mai vii pe la noi?

— Nu știu!

— Să mai vii curând... că am trimis niște cântece la o gazetă... poate mi-le publică...

— Vin! îi răspunse el. Par'că se zmcuci ca dintr'o imbrățișare de urs, și se aruncă pe cal.

— Pleci?

— Da.

Eșiseră în marginea pădurii, la vadul cu pietrele spălate de picioarele femeilor ce înălbiau pânzele.

— Numai atât vere, numai atât? zise ea.

— La revedere, la revedere, zise el și îi întinse iar mâinile. Ea i le dete pe amândouă, și le strânsă și apoi dete pinteni calului și agitând cu pălăria, porni la fugă, în timp ce ea clătină năframa și-i făcea fel de fel de semne.

La Moara Neamțului se mai uită iar în urmă și o văzu șezând tot în marginea pădurii, ca o statuie albă, cu tulpanul aninat de umeri și clătinând năframa.

„Ce nenorocire, că suntem rude!“ zise el și intră în sat.

— Numeri singuratici din „Cosinzeana“ se găsesc spre vânzare în toate locurile unde se află de vânzare „Libertatea“!

Colecțiile „Cosinzenii“

de pe anul I, II. și III. se pot comanda dela administrația revistei, pentru suma de 27 cor.

Abonații noștri noi, cari doresc să aibă revista noastră dela început, le capătă toate trei colecțiile pentru suma de numai 20 coroane.

SCOARTE pentru „COSINZEANA“

Abonații noștri cari doresc să aibă scoarțe pentru revistă pe anul 1913, sunt rugați să binevoiască a ne trimite suma de cor. 2-20. Scoarțele se expediază îndată după primirea banilor. □ □

EDITURA „LIBRĂRIEI Dr. S. BORNEMISA“

CETUȚI TOȚI:

I. Agârbiceanu: Schițe și povestiri	2—
A. Ciura: Amintiri, schițe și nuvele	1-60
Ch. Moica: Alte vremuri, schițe și nuvele	2—
F. Eftimiu: Poemele singurătății, poezii	2—
L. Rebreanu: Frământări, nuvele	1-50
S. Bornemisa: Almanahul scriitorilor dela noi 1-60	
I. Dragostea: Valintiri, schițe și povestiri	1-80
A. Fogazzaro: Misterul poeziei, roman	1-81
N. Lăzar: Floarea Betahel, roman	1-81
A. France: Crima lui Sylvestre Bernard, rom. 1-60	
G. Bledenkapp: Ce povestesc eu copilului meu 0-60	
S. Lagerlöf: Marșul Sântei Veronica	0-60
A. Hainat: Noua lege militară	2—
E. Borcia: Versuri fugărite	0-60
H. P. Petrescu: Vădușoara și alte 6 monologe 1—	
V. Moica: Scrieri, piesă trad.	0-30
E. Nacu: Țigănu în căruță, dialog	0-30
E. Nacu: Sărut pe aliață, tablou	0-20
G. Todica: Zări din univers	0-30
„ * „ Bătălii și Tămășița, povești	0-50
I. Dragostea: Valintiri, povestire	0-30
I. Dragostea: Împăratul Kogejină, poveste	0-30
I. Dragostea: Codreanu, povestire	0-30
I. Dragostea: Povești de sărbători	0-30
I. Păteș: Sirela din urmă, comedie trad.	0-30
S. Bornemisa: Cele mai frumoase, poezii pop. 0-60	
S. Bornemisa: Măsea, Na-ul, întâia scrioare de dragoste. Trei monologe trad.	0-50

Pentru poșta să se trimită deservit 10-30 fl.

A se cere dela:

„LIBRĂRIA Dr. S. BORNEMISA“ în ORĂȘTIE (Szászváros).